

Podatki w turystyce (1)

Kryzys polskich finansów publicznych, przejawiający się narastaniem deficytu budżetowego, skłania rząd i parlament do poszukiwania nowych źródeł dochodów: sięgania do sejfów przedsiębiorstw – producentów i kieszeni obywateli – konsumentów. Niektóre wśród wielu pomysłów są bezpośrednio związane z rynkiem turystycznym.

Dwadzieścia złotych

Projekt wprowadzenia dwudziestozłotowego podatku dla osób wyjeżdżających z Polski rozpalil dyskusję, w której uczestniczą przedsiębiorcy turystyczni i turyści, publicyści i działacze samorządowi. Mówiono o nim 9. października br., podczas bezprecedensowej sesji – po raz pierwszy wspólnej – rad miejskich Karpacza i Szklarskiej Poręby. Wskazujące na zagrożenie dla lokalnej gospodarki memorandum protestacyjne w tej sprawie przyjęli dnia 29. października br. uczestnicy międzynarodowej konferencji „Rola samorządów terytorialnych w kreowaniu rozwoju przemysłu turystycznego”, która odbyła się we Wrocławiu. O emocjach, które wzbudził projekt świadczy i to, że na tablicach ogłoszeń, m.in. przed Pałacem Prezydenckim, Kancelarią Premiera, Ministerstwem Finansów, pojawiły się po raz pierwszy plakaty o tematyce podatkowej.

Minister właściwy

Ten żywiołowy, zrozumiały protest, dotyczący sprawy żywotnej dla milionów obywateli Rzeczypospolitej o rozbudzonej potrzebie podróżowania oraz utrzymywania kontaktów sąsiedzkich w obszarach przygranicznych, spowoduje może wreszcie sporządzenie obiektywnej analizy i oceny systemu podatkowego polskiej turystyki i jego wpływu na konkurencyjność i efektywność tej części naszej gospodarki. Podjęcie tego tematu powinno się stać jednym z priorytetowych zadań Ministerstwa Gospodarki. Chyba, że uznamy za aktualne, przyjęte z aplauzem przez słuchaczy, stwierdzenie Prezesa PIT na konferencji prasowej TT Warsaw 2001, że *ministrem właściwym do spraw turystyki jest Minister Finansów*. Mając nadzieję, że do takich prac dojdzie w niedalekiej przyszłości, chcemy odnieść się do istniejącej rzeczywistości – rozwiązań prawnych i ich wpływu na funkcjonowanie gospodarki turystycznej. Zaprosimy do dyskusji przedstawicieli fiskusa, naukowców i praktyków. Prosimy także oczywiście o listy naszych Czytelników.

Raport o Podatkach

Nasze polskie negatywne doświadczenia fiskalne nie są obce także gospodarkom turystycznym innych krajów. Wiele rządów widzi w rosnącym globalnym obrocie turystycznym źródło dodatkowych dochodów. Jest to jedno z wyjściowych stwierdzeń autorów raportu opracowanego przez Radę Biznesową Światowej Organizacji Turystyki (WTO Business Council) „Opodatkowanie turystyki: cios w uczciwe interesy.” (*). Opracowanie to powstawało w latach 1996 – 1997 i jest efektem wysiłku wielu osób i instytucji. Prace studialne i opracowanie raportu wykonane zostały przez zespół Deloitte & Touche, koordynowany przez Grahama Wasona. Wykorzystane zostały specjalnie zebrane materiały źródłowe z państw – członków WTO oraz analizy organizacji międzynarodowych, w tym OECD, IATA, IH&RA i WTTC. Studium przedstawione zostało podczas organizowanych przez WTO w 1997 roku seminariów w Madrycie (styczeń), Johannesburgu (wrzesień), Istambule (październik) i Buenos Aires (listopad) oraz podczas spotkania przewodniczących krajowych stowarzyszeń

hotelarskich, zorganizowanego przez IH&RA w Ammanie (maj) i podczas Światowego Kongresu UFTAA w Cartagenie (listopad). Raport końcowy, sygnowany przez Martina Brackenbury'ego, przewodniczącego WTOBC i Jose Luisa Zoreda, CEO WTOBC, ogłoszony został w 1998 roku.

Raport rozpoczyna Wstęp, opisujący założenia i metodologię badawczą oraz przebieg prac. Część pierwsza – *Główne wyniki badań, konkluzje i wnioski* to opis natury turystyki, koncepcje jej opodatkowania, typologia podatków w turystyce oraz trendy i kierunki zmian w tym zakresie. Wprowadzono podział wszelkich podatków na bezpośrednio obciążające turystę (ujętych w płaconej przezeń należności) oraz obciążające przedsiębiorców (element kosztów działalności gospodarczej). Część druga to *Przegląd wcześniejszych badań, geograficzne studia przypadków i szczegóły na temat seminariów WTO*. Całość zawiera dziesiątki szczegółowych przykładów rozwiązań stosowanych na całym świecie, cytaty i opinie, zestawienia tabelaryczne. Jest źródłem wiedzy o podatkach w turystyce i potencjalnym punktem wyjścia do dyskusji także nad polskimi problemami. Taką rolę mogą z pewnością spełnić dane o badaniach nad wpływem obniżki stawek VAT na tworzenie miejsc w pracy w hotelarstwie i firmach cateringowych, informacja o WTTC Travel & Tourism Tax Barometr czy też porównania stawek VAT w państwach Europy czy preferencjach stosowanych w hotelarstwie i gastronomii. W tym miejscu warto zwrócić uwagę na symptomatyczny fakt, że dotyczące tego ostatniego zagadnienia zestawienie (przyczaczone poniżej), zawierająca dane dla 19 krajów, określając sytuację Węgier i Czech, pomija Polskę...

JANUSZ TURAKIEWICZ

Doradca podatkowy

Porównanie procentowych stawek VAT

Kraj	stosowane stawki		baza hotelowa	restauracje	
	stanadardowe	zniżkowe		danía	alkohole i piwo
Belgia	21	6	6	21	21
Dania	25	–	25	25	25
Francja	20,6	5,5	5,5	20,6	20,6
Niemcy	15	7	15	15	15
Grecja	18	8	8	8	18
Irlandia	21	12,5	12,5	12,5	21
Włochy	19	0,4/10/16	10	10	10
Luksemburg	15	3	3	3	12/15
Holandia	17,5	6	6	6	17,5
Portugalia	17	5/12	5	12	12
Hiszpania	16	4/7	7	7	7
Wielka Brytania	17,5	8	17,5	17,5	17,5
Austria	20	10	10	10	20
Finlandia	22	17/12/6	6	22	22
Norwegia	23	–	0	23	23
Szwecja	25	6/12	12	25	25
Szwajcaria	6,5	2	6,5	6,5	6,5
Węgry	25	12	12	12	12
Czechy	22	5	22	22	22

(*). *Tourism Taxation: Striking a Fair Deal, World Tourism Organization Business Council (WTOBC), Madrid 1998, p. 98.*

PARTner

branży turystycznej

Irlandzki most

Fot. K. Adamowski

Sieć hoteli Jurys (na zdjęciu Ballsbridge w Dublinie) współpracuje z CERT

W ostatnich latach nastąpił ogromny wzrost liczby cudzoziemców zatrudnionych w Irlandii, a wskaźniki świadczą o tym, że trendy te się utrzymają. Cudzoziemców zatrudnia 55% irlandzkich hoteli, 15% zajazdów, 41% restauracji.

CERT, Państwowa Agencja Szkoleń w Turystyce w odpowiedzi na potrzeby przemysłu, wprowadziła program przystosowawczy, który pomaga tym nowym pracownikom uzyskać umiejętności i wiedzę, niezbędną do pracy przy recepcji turystów w Irlandii.

Zaprojektowano program szkoleń dla firm, który by uzupełniał istniejące systemy dokształcania pracowników.

Nasi w hrabstwie Kerry

Ale to nie wszystko. Ze względu na niski poziom bezrobocia w Irlandii, CERT zachęcił 86 Polaków i Rosjan by uczestniczyli w trzymiesięcznym „Programie Trenowania Umiejętności dla Cudzoziemców” zorganizowanym w Kenmare, w hrabstwie Kerry. – W trakcie kursu cudzoziemcy (głównie Polacy) uczyli się pracować jako obsługa recepcji, baru czy sali restauracyjnej oraz jako kucharze. Ponadto uczęszczali na lekcje angielskiego oraz zwiedzali region Cork i Kerry. – *Zostaliśmy tu przyjęci bardzo serdecznie.* – twierdzi 23-letnia Anna Wyrzykowska, która przyjechała z północno zachodniego regionu Polski – *Kiedy po raz pierwszy wyszliśmy na ulice Kenmare, wszyscy w zimowych ubraniach, zobaczyliśmy tutejsze dziewczyny i chłopców w T-shirtach. Pomyśleliśmy, że są trochę zwariowani. Ale oni zaczęli z nami rozmawiać i dziś tworzymy razem zgraną paczkę.*

Ciąg dalszy na str. 3

Kryzys a turystyka polska

Kryzys w turystyce światowej jest już faktem. Jeśli niektórzy wyrażali jeszcze ostrożny optymizm podczas TT Warsaw Tour & Travel, mając nadzieję, że wstrząs gospodarczy po uderzeniu w wieże World Trade Center szybko minie, to na poznańskim Tour Salon nie było już wątpliwości: turystykę czeka dekonstrukcja. Także Prezes Polskiej Organizacji Turystycznej na zwołanej konferencji oznajmił: *mamy do czynienia z nadzwyczajną sytuacją, która wymaga nadzwyczajnych działań.* Zapowiedział sporządzenie raportu, który będzie zapisem prognoz i skutecznych kroków przeciwdziałania kryzysowi.

Gwidon Wójcik przytoczył prognozy World Travel and Tourism Council przewidujące 30% spadek podróży, co pociągnie utratę pracy 26 mln zatrudnionych w sektorze turystycznym, w tym 3,6 mln w Unii Europejskiej. Światowy GDP zmniejszy się o 5,1%. World Tourism Organisation uznała, że mamy do czynienia z największym z dotychczasowych kryzysów w turystyce światowej. Specjaliści WTO prognozują jednak wzrost zainteresowania turystyką krajową i regionalną. Największy spadek przyjazdów dotyczyć będzie Afryki, Azji i Środkowego Wschodu. Natomiast w wyniku badań przeprowadzonych przez Komisję Europejską przewidziano, że w najbliższym okresie będziemy mieli do czynienia z następującymi trendami: turyści będą częściej korzystał z komunikacji lądowej (podróże autokarami, pociągami,

Zapraszamy do lektury

UNIA EUROPEJSKA – casus Austria	5
INWESTYCJE – pierwszy krok	10
PRAWO – podatki w turystyce	14